

1

grafika

BAŚNI JAPOŃSKICH KATARZYNA SIELSKA

wernisaż 4 XII 2018 r. godzina 15.15

wystawa trwa do 3 I 2019 r.

Galeria Pod Napięciem

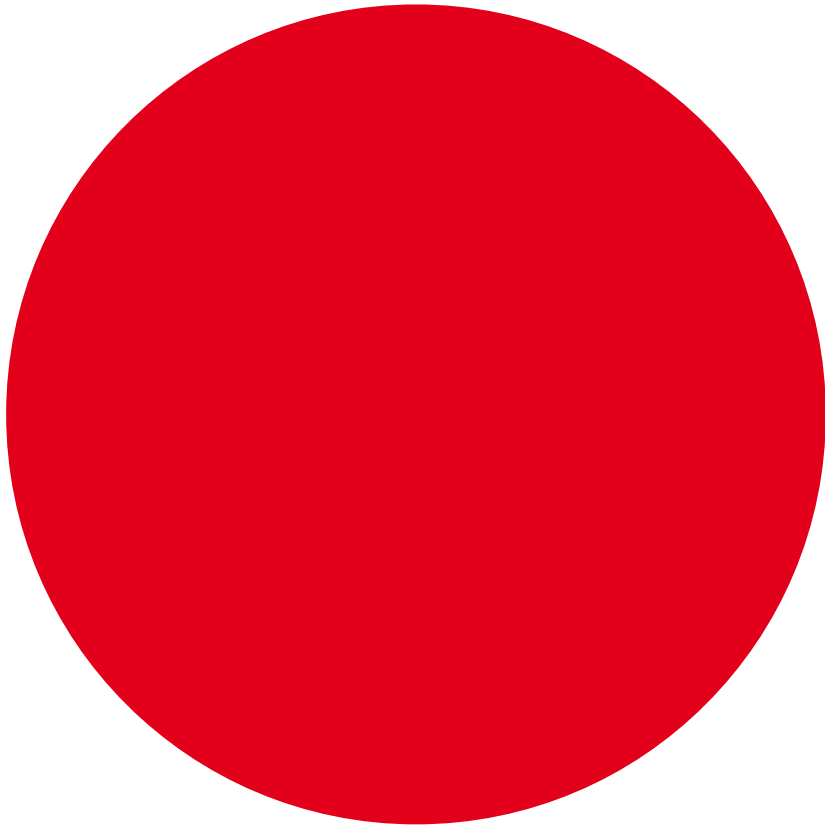

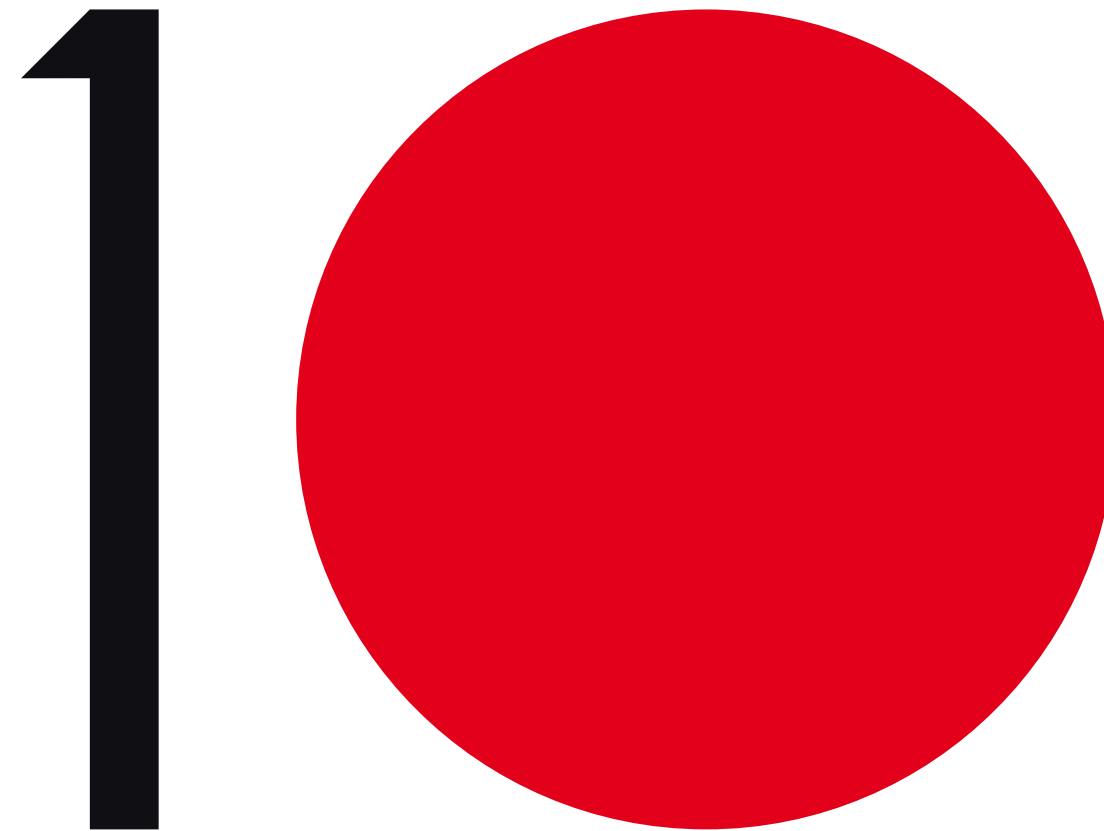
pod
napięciem

Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

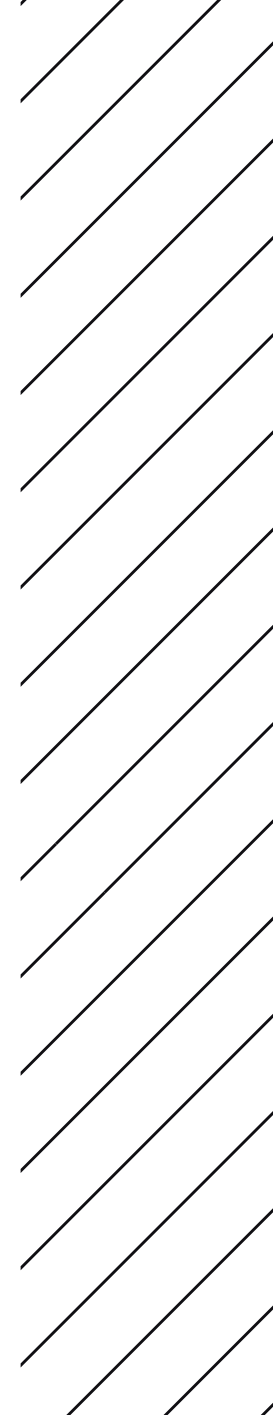
ISBN 978-83-66037-30-4

grafika

**BAŚNI JAPOŃSKICH
KATARZYNA SIELSKA**

Słowo wstępu...

Prezentowany na kończącej rok 2018 wystawie cykl monochromatycznych grafik został wykonany przez tegoroczną dyplomantkę Wydziału Grafiki i Malarstwa - panią mgr Katarzynę Sielską. Zrealizowany został on w technice druku wypukłego - linorytu. Początkowo pod opieką prof. Krzysztofa Wawrzyniaka (cztery pierwsze prace), zaś po jego odejściu w roku 2016 powstało sześć kolejnych, stanowiących główną składową dyplomu magisterskiego zrealizowanego pod opieką dr hab. Alicji Habisiak-Matczak prof. ASP. Każda z grafik odnosi się do innej z klasycznych baśni japońskich. Przedstawiając syntezę istotnych dla każdej z opowieści: sytuacji, bohaterów, lokacji czy artefaktów. Prace powiązane są wysoce ujednoliconą warstwą stylistyczną tworząc nadzwyczaj spójny formalnie cykl.

— Jakub Balicki

10 baśni japońskich

Katarzyna Sielska należy do twórców najmłodszego pokolenia. w 2018 roku obroniła pracę magisterską dyplomową na Wydziale Grafiki i Malarstwa w Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi. Artystka zderza w swojej twórczości dwa obszary kulturowe Europy oraz Azji. Katarzyna Sielska tworzy w graficznej technice linorytu. Monochromatyczne obrazy drukowane są czarną farbą na białym papierze o formacie 100 x 70 cm. Źródłem inspiracji są dla niej dawne ludowe podania i legendy Japonii.. Technika druku wypukłego jest najprostszą techniką graficzną. Wycięty w podłożu wzór zostaje pokryty farbą a następnie odciśnięty na papierze. w Japonii na przełomie XVIII i XIX wieku rozwój techniki drzeworytu doprowadził do tworzenia wielobarwnych obrazów, drukowanych z wielu matryc. Obrazy autorstwa Hiroshige, Hokusai czy Utamaro są jednymi z najbardziej rozpoznawalnych przykładów dzieł sztuki japońskiej na świecie. Pani Sielska tworząc w technice linorytu jest bliższa kulturze graficznej ukształtowanej w Europie gdzie bogactwo obrazów graficznych osiągnano przez zróżnicowane wycinanie powierzchni matrycy natomiast sam druk wykonywany był czarną farbą. Różnicowanie grubości kresek i wielkości kropek, umiejętny dobór zagęszczenia czarnych śladów w stosunku do bieli papieru, kontrastowe zestawienia drukowanych faktur prowadziły do wytworzenia u odbiorcy iluzji postrzeżeniowych. w czarno-białej odbitce uzyskiwano efekty modelunku światłocieniowego, złudzenia głębi przestrzennej czy stopniowania skali szarości zadrukowanych powierzchni.

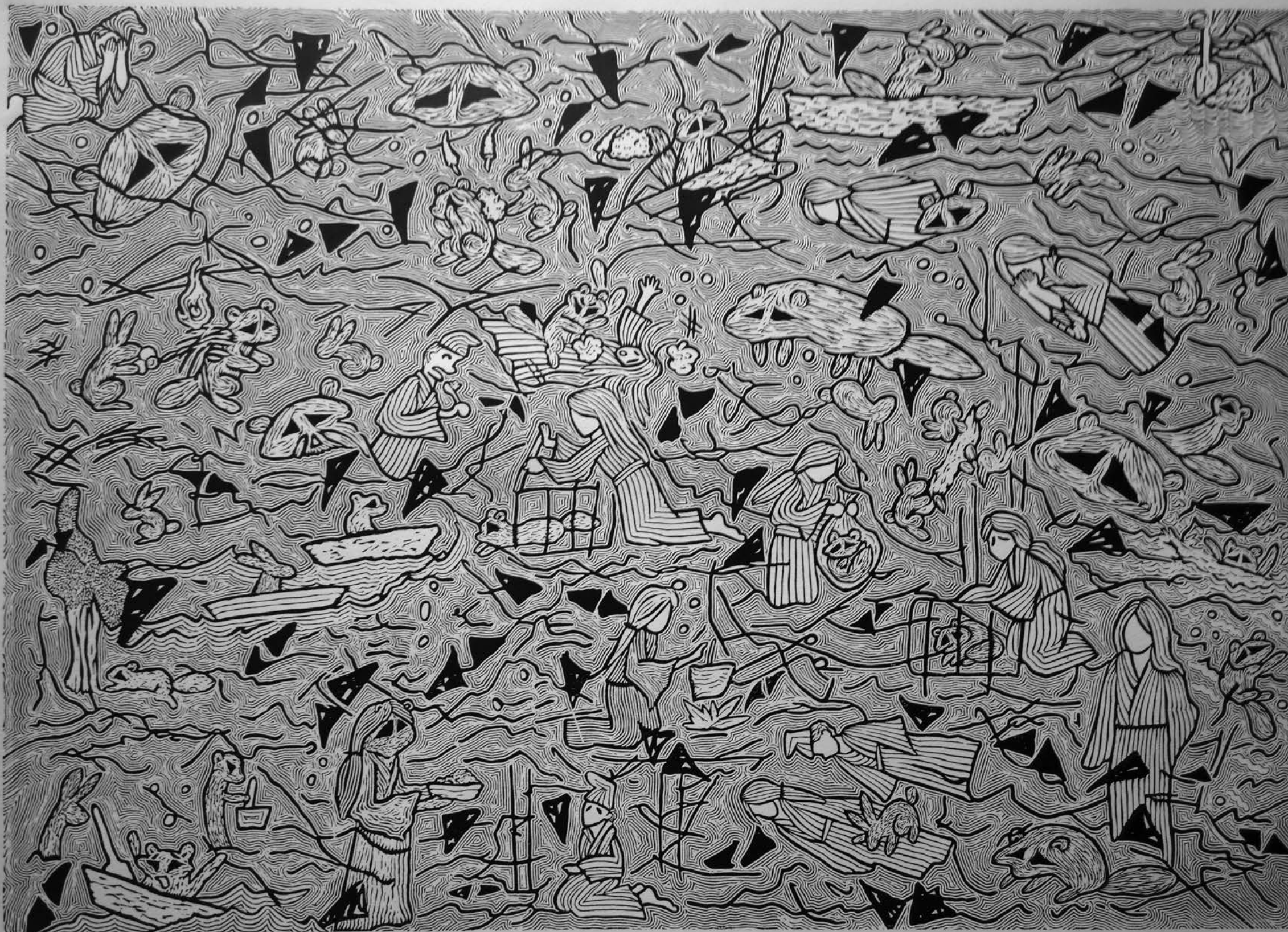
W polskiej grafice drugiej połowy XX możemy zaobserwować wzmożone zainteresowanie artystów techniką druku wypukłego. Twórczość Józefa Gielniaka, jednego z najwybitniejszych polskich grafików jest tego doskonałym przykładem. Potrafił on osiągnąć zdumiewające efekty graficzne postępując się zestawieniami subtelnych faktur i detali na powierzchni zadrukowanego papieru. Ta technika wraz z właściwym dla niej ograniczeniem graficznych środków wyrazu stanowi istotny idiom twórczości pedagogów łódzkiej ASP. Lesław Miśkiewicz czy Krzysztof Wawrzyniak to artyści, którzy związali swoją twórczość z techniką druku wypukłego. Prezentowany na wystawie cykl prac Pani Katarzyny Sielskiej został zainicjowany właśnie przez prof. Krzysztofa Wawrzyniaka. Wydaje się, że twórczość wymienionych artystów wywarła duży wpływ na postawę artystyczną Pani Katarzyny Sielskiej. w pierwszym oglądzie linoryty oddziałują na nas równomierną, prawie jednolitą powierzchnią szarości. Jest to efekt umiejętnego kształtowania matrycy graficznej gdzie partie materiału rozcinane są na równomierne interwały czarnych i białych linii. Na zadrukowanej powierzchni papieru z gęsto ułożonych linii i równomiernych faktur wydobywamy wzrokiem silniej zaakcentowane obszary. Po krótkiej analizie rozpoznajemy postać człowieka czy kształt zwierzęcia. Oko przeskakuje po powierzchni grafiki zatrzymując się co rusz na kolejnych obszarach pracy. w ten sposób zagłębiamy się w tajemniczą historię. Poznajemy ją powoli, odkrywamy kolejne zależności, staramy się złożyć fragmenty w całość. Narracja opowieści budowana jest przez autorkę swobodnie i nielinowo. Obszar grafiki wypełniają kluczowe sceny opowiadanej historii. Często bez znajomości oryginalnej, japońskiej legendy nie jesteśmy w stanie odczytać jej z grafik.

Nie jest to dla mnie wadą. Uważam, że oglądanie grafik pani Sielskiej daje dużą przyjemność. Porusza wyobraźnię i skłania odbiorcę do budowania własnej fabuły. W linorytach Pani Katarzyny historie odczytywane są poprzez obraz. w ogólnym oglądzie natrafiamy na silniej zaakcentowane elementy grafiki wyróżnione przez autorkę pogrubionym konturem. Podkreślają one główny wątek, wokół którego toczy się narracja opowieści. Uważna analiza przybliży nam szczegóły historii. w opowieści o Kitsune początkowo dostrzegamy kształty latających strzał. Linie w tle przypominają płomienie. Łączą się w kształt lisiego ogona. Graficzny znak powstały z połączenia ognia i zwierzęcia wyznacza główny motyw opowieści. w jednym z ujęć lis trzyma w pysku płonącą pochodnię – to on jest sprawcą pożaru. w kolejnym kadrze mały lis kuleje ze strzałą wbitą w łapę. Dostrzegamy mężczyznę z łukiem. Tak spojrzenie za spojrzeniem poznajemy historię lisa, który w akcie zemsty podpalił dom swojego prześladowcy. Autorka z dużą fantazją komponuje materiał swoich graficznych obrazów. Najczęściej wychodzi od prostego rysunku linią, rozmieszczając kluczowe sceny na płaszczyźnie linoleum. Ta ogólna koncepcja połączona jest z improwizacją w trakcie wycinania matrycy. Tak wydrukowana odbitka graficzna ujawnia duże bogactwo walorów powstałych z jednoczesnego oddziaływania drobnych obszarów bieli papieru i czerni wydrukowanych linii. z tej monotonnej, prawie jednolitej faktury nasz wzrok wychwytuje drobne niejednorodności. Obserwowanie tych niewielkich napięć prowadzi nas w głąb obrazu – do wnętrza opowiadanej historii.

— Tomasz Kawełczyk

Bibliografia:

1. Białoostocki J., w *pracowniach dawnych grafików*, Warszawa, wyd. Arkady, 1957
2. Jakimowicz I., *Józef Gielniak*, Arkady, 1982
3. Jurkiewicz A., *Podręcznik metod grafiki artystycznej*, Arkady, 1975
4. Kotański W., *Sztuka Japonii*, Wydawnictwo Artystyczne i Filmowe, 1974
5. Lane R., *Images from the Floating World. The Japanese Print*, wyd. Chartwell Books, Inc. 1978
6. Miśkiewicz L., *Katalog wystawy*, Łódź, Firma Projektowo-Wydawnicza Jurczyk, 2000
7. Miśkiewicz L., Wawrzyniak K., *Lesław Miśkiewicz, Krzysztof Wawrzyniak, małe formy grafiki*, Amcor Rentsch, 2005
8. Wawrzyniak K., *Krzysztof Wawrzyniak 1954-2016*, Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, 2017
9. Wilkoszewska K., *Estetyka Japońska. Słowa i obrazy. Antologia*, Kraków, wyd. TAIWPN Universitas, 2005

Kachi-kachi yame

(oznacza dźwięk pocieranych krzemieni)

Opowieść o zemście, w której kobieta schwytała złośliwego jenota, który z zemsty zrobił z niej zupę i podał jej mężowi. Zaprzyjaźniony królik podstępnie podpalił chrust na plecach jenota, wysmarował pastą z ostrej papryki, i zaprosił do łódki z gliny, w której jenot utonął.

Kachi-kachi yame

linoryt 1/4

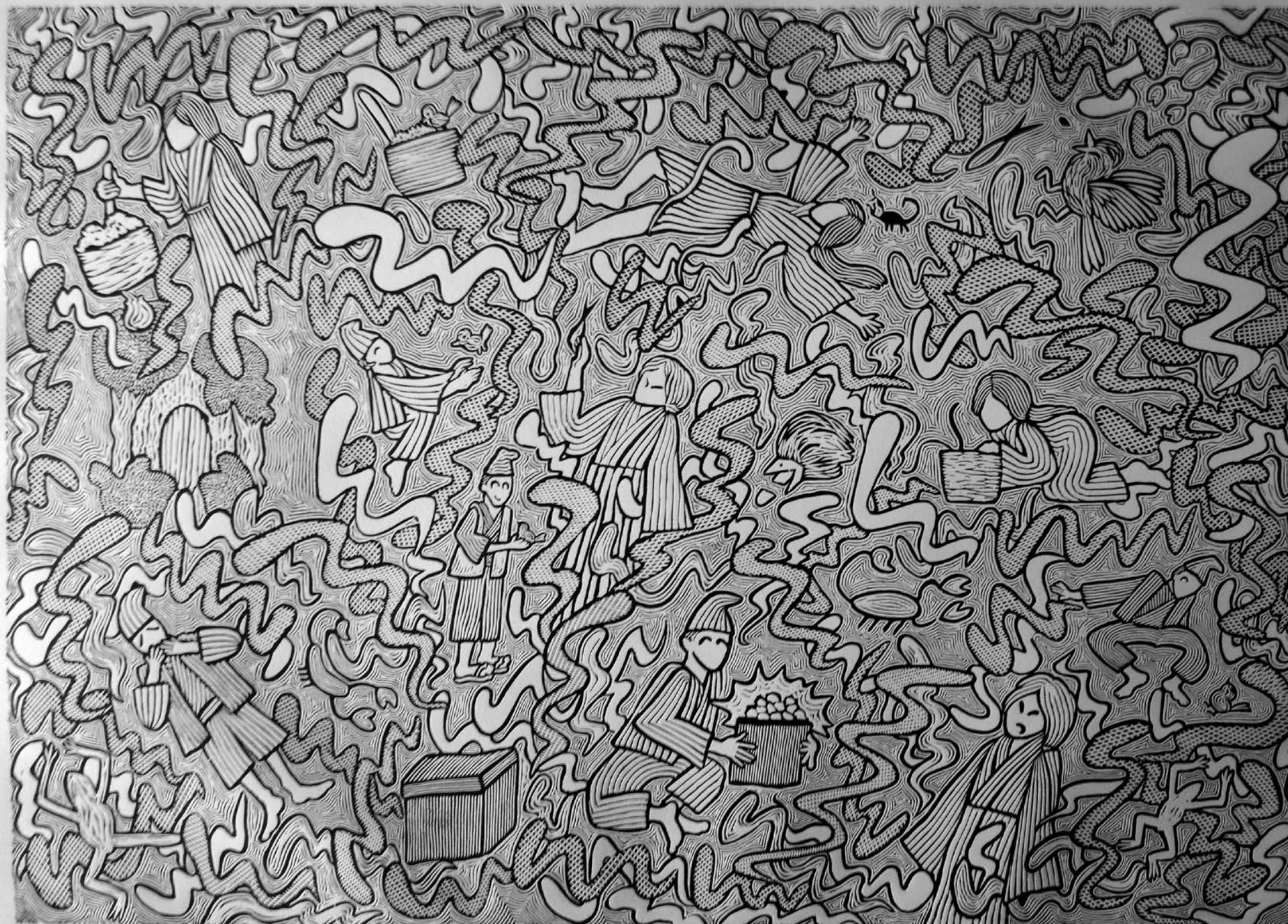
Kotagiri Seika

2017

Kintaro
(z jap. „złoty chłopiec”)

Legenda o dziecku o nadludzkiej sile wychowywanym przez górskie wiedźmy, zaprzyjaźnionym z niedźwiedziem, jeleniem, małpą i zającem. Po złapaniu przywódcy diabłów został osobistym strażnikiem samuraja w Kioto.

Shita-kiri Suzume
(z jap. „cięty język wróbla”)

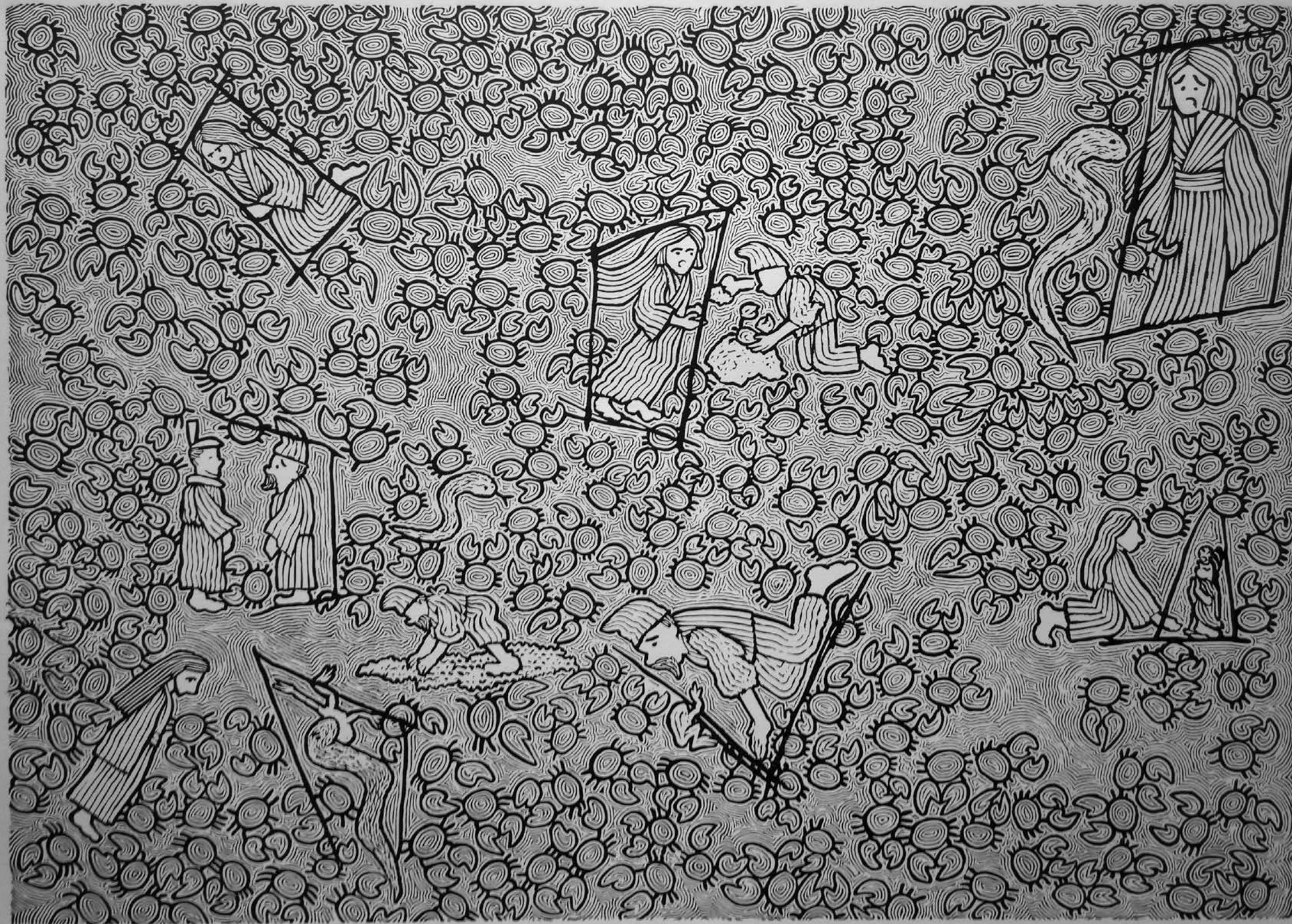
Historia wróbelka, którego mężczyzna po uratowaniu zabrał do domu, w którym kobieta za podjadanie krochmalu ucięła mu język. Mąż odnalazł go we wróblowym domku. Na pożegnanie dostał do wyboru dwa kosze. Wybrał mniejszy, w którym było złoto. Żona zrugąta go i pobiegła po większy kosz, z którego zaatakowały ją żaby, skorpiony i węże.

Kitsune
(z jap. „lis”)

Opowieść o człowieku, który strzelił do lisa strzałą, trafiając go w tylną łapę. Lis z zemsty, pobiegł z płonącą gałęzią w pysku, przemienił się w człowieka i podpalił jego dom do szczętu.

Kani

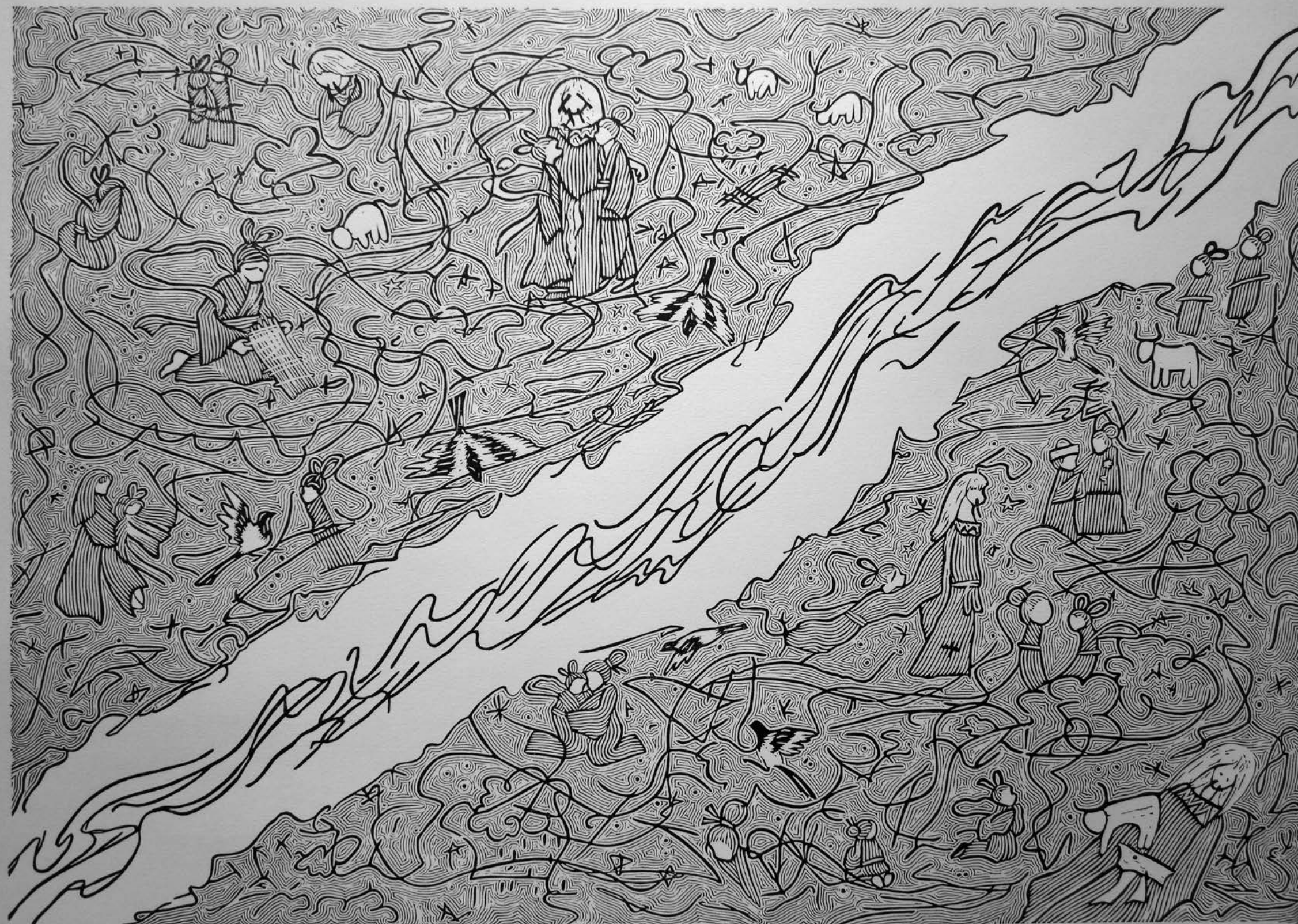
(z jap. „krab”)

Historia dziewczyny, której ojciec, chcąc uratować żabę, obiecał wężowi swoją córkę. Gdy wąż przyszedł ją odebrać, dzięki modlitwom do Kannona, setki krabów zaatakowały go, ratując ją. Była to okazana wdzięczność kraba za uratowanie w przeszłości przez nią jego życia. Wykupiła bowiem go od mężczyzny, który chciał go zabić.

Kame
(z jap. „żółw”)

Legenda o człowieku, który zostawił syna pod opieką swojej nowej żony podczas podróży do Kiusiu, gdzie miał objąć stanowisko wicekróla. Macocha wyrzuciła dziecko do morza. Uratował je żółw, którego w przeszłości główny bohater wykupił od człowieka, który go złowił i zwrócił wolność. Chłopiec został mnichem i zaopiekował się swoją macochą.

Tanabata

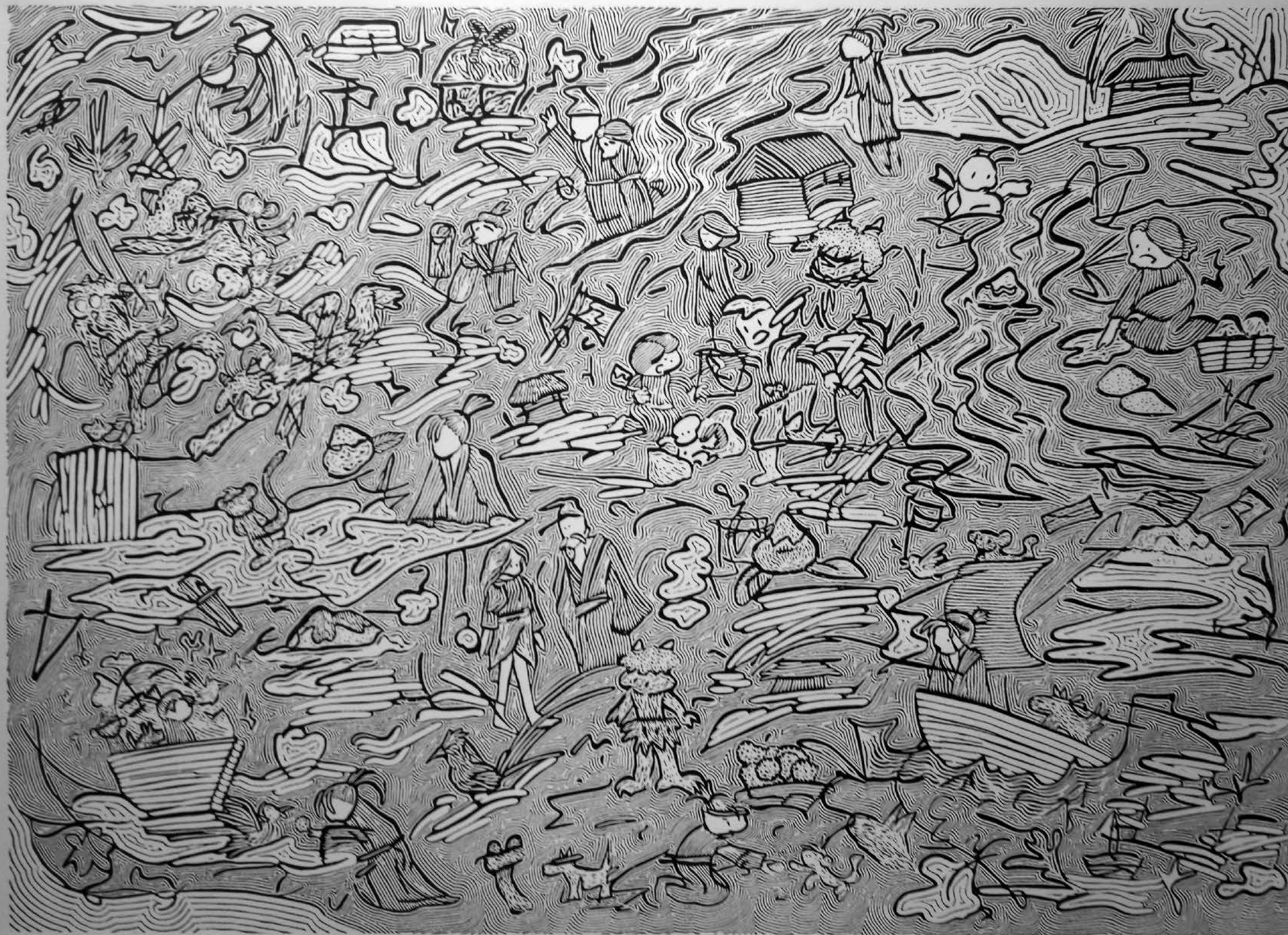
linoryt 2/4

Katarzyna Sicińska 2015

Tanabata

(święto marzeń i gwiazd obchodzone 7 lipca)

Opowieść o Tkającej Księżniczce (gwiazda Wega) i Pasterzu (gwiazda Altair), parze małżonków poznanych ze sobą i rozdzielonych przez ojca księżniczki – Króla Niebios. Raz w roku (7 lipca) sroki przylatują nad drogę mleczną i tworzą most ze swoich skrzydeł, aby mogli się spotkać.

Momo Taro

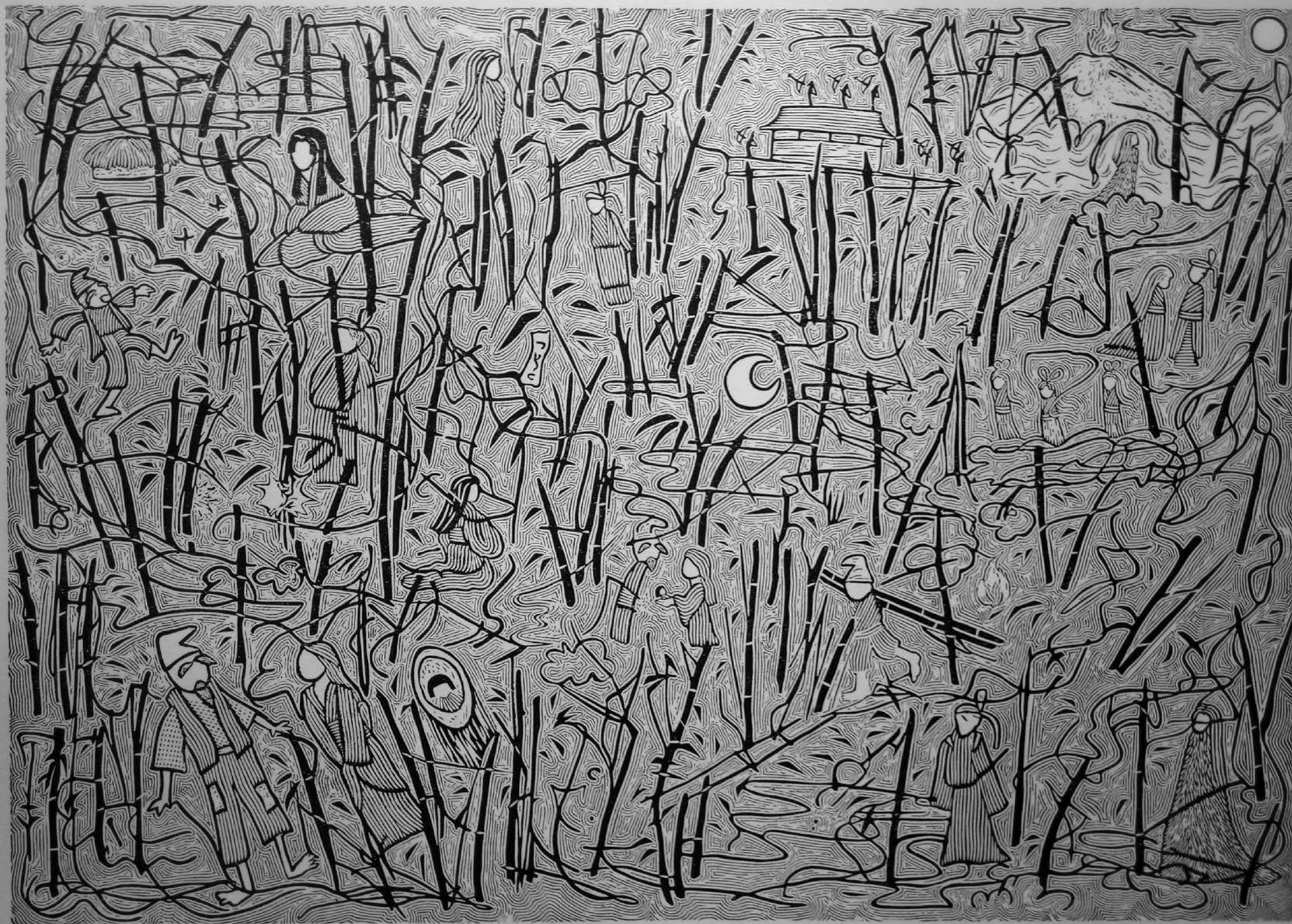
(z jap. „brzoskwiowy chłopic”)

Legenda o dziecku znalezionym przez bezdzietną parę wewnątrz brzoskwini niesionej prądem górskiej rzeki. Chłopic wraz z psem, bażantem i małpą pokonuje siedzibę diabłów, wypuszcza więźniów i odbiera skradzione skarby.

Urashima Taro
 („wyspiarski chłopiec”)

Historia rybaka, który ocalił żółwia, za co został wynagrodzony wizytą w morskim pałacu. Gdy powrócił do matki, okazało się, że na dnie morza nie spędził 3 lat, lecz 300. Otworzył nieświadomie szkatułkę od księżniczki uwalniając swoją starość.

Kaguya Hime

(z jap. „światlista księżniczka”)

Opowieść o dziewczynce znalezionej w todydze bambusa przez starca, który wychował ją wraz z żoną. Gdy dorosła, wystannicy z nieba przybyli, aby zabrać ją z powrotem do Księżycowego Pałacu. Zostawiła list pożegnalny do cesarza wraz z eliksirem nieśmiertelności, który on jednak spalił wraz z wierszem do niej na najwyższej górze, gdyż bez niej nie pragnął żyć wiecznie.

Kaguya Hime

linoryt 3/4

K. Saito 2015

Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

Opiekun Galerii Pod Napięciem: prof. Andrzej Koszmider - PŁ
Pełnomocnik rektora ASP w Łodzi ds. Galerii Pod Napięciem: Jakub Balicki

Kurator: Jakub Balicki

Opracowanie tekstów: Jakub Balicki, Tomasz Kawętczyk, Katarzyna Sielska

Projekt plakatu do wystawy: Jakub Balicki

Projekt katalogu: Piotr Gryz

Projekt okładki i stron tytułowych na podstawie plakatu Jakuba Balickiego.

10 BAŚNI JAPOŃSKICH

Katarzyna Sielska – grafika

Wernisaż: wtorek 4 XII 2018 r. godzina 15:15

Wystawa trwa do 3 I 2019 r. (wystawa przedłużona do 17 II 2019)

Galeria Pod Napięciem

Wydział Elektrotechniki, Elektroniki, Informatyki i Automatyki

Politechnika Łódzka

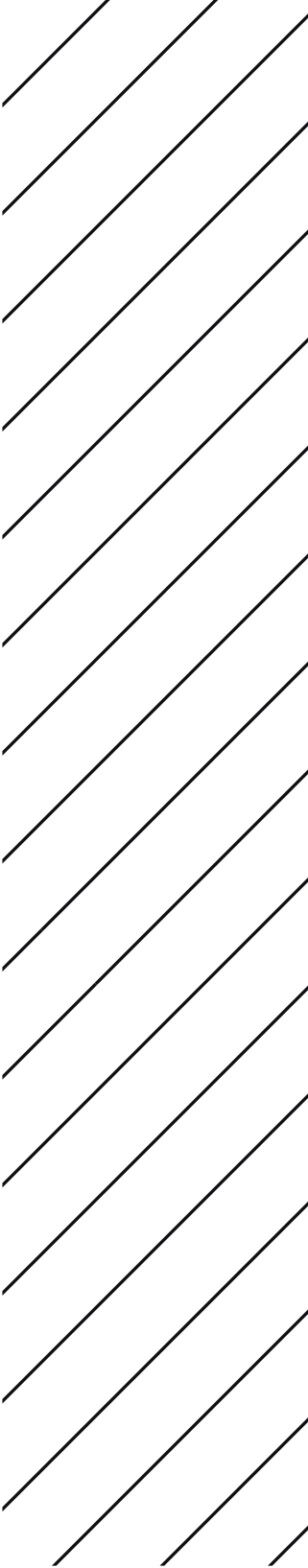
ul. Stefanowskiego 18/22 budynek a10

www.galeriapodnapieciem.asp.lodz.pl

Wydano w Akademii Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi
Łódź 2019

ISBN 978-83-66037-30-4

Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

Akademia Sztuk Pięknych
im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

ISBN 978-83-66037-30-4

9 788366 037304